

Frøyland, Peder

En historisk analyse av hva og hvordan avisene i Norge skrev om Serieforeningen for Kvinnefotball, og ligasystemet som fulgte på slutten av 1900-tallet

Bacheloroppgave i Historie

Veileder: Storli, Espen

August 2024

Frøyland, Peder

En historisk analyse av hva og hvordan avisene i Norge skrev om Serieforeningen for Kvinnefotball, og ligasystemet som fulgte på slutten av 1900-tallet

Bacheloroppgave i Historie

Veileder: Storli, Espen

August 2024

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Det humanistiske fakultet

Institutt for moderne samfunnshistorie

Kunnskap for en bedre verden

Forord

Denne bacheloroppgaven er en av de siste delene av et treårig studieløp i Historie på NTNU i Trondheim. Oppgaven har vært veldig lærerik for å forstå hvordan kvinnefotballen har utviklet seg i Norge, og hva som har trengtes å gjøre for at sporten er der den er i dag. Jeg er veldig glad jeg hadde muligheten til å utforske denne biten av norsk idrettshistorie jeg ikke hadde lest eller hørt så mye om før nå.

Jeg vil gjerne takke veilederen min Espen Storli som var en stor hjelp under skrivingen av bacheloroppgaven med støtte og gode konstruktive tilbakemeldinger underveis. Og til slutt vil jeg også takke familien min som alltid var klare til å hjelpe og støtte meg når det var nødvendig i løpet av mine tre år i Trondheim.

Jeg håper du synes det er like spennende å lese oppgaven som jeg syntes det var å skrive den!

Peder Frøyland

Trondheim, 9. mai 2024

Sammendrag

I denne oppgaven skal jeg ved hjelp av historisk analyse undersøke hvor interesserte de norske avisene var i foreningen Serieforeningen for Kvinnefotball, og klubblagene i kvinnefotballen generelt på slutten av 1900-tallet. Sammen med den historiske analysen handler oppgaven også om historien bak kvinnefotballen i Norge, samt litt om kvinner og sport i Norge generelt og hva slags motstand disse kvinnene møtte på i løpet av kampen om å få være med i sportsverden på like linje med mennene.

Ved hjelp av det nasjonale biblioteket sin database har jeg sett på avisartikler fra 1987 til 1999 for å se hvor stor mye Serieforeningen for Kvinnefotball og kvinnefotballen ble skrevet om i avisene. Og for å se nøyere på avisartiklene som kom ut i fylkene Østfold og Finnmark for å gjøre en kvalitativ analyse av innholdet i disse artiklene og finne likheter og ulikheter mellom de to fylkene.

Det jeg kom frem til i analysen er at det er noen temaer som går igjen i avisartiklene som ble skrevet i begge fylkene, for eksempel er den økonomiske situasjonen i kvinnefotball mye diskutert gjennom årene. Det er stadig problemer for den kvinnelige siden av fotballklubbene å ikke gå i minus, for ikke å snakke om å gå i pluss. Det samme gjelder de rene dameklubbene som ble etablert i løpet av perioden. Serieforeningen for Kvinnefotball er heller ikke noe som kommer opp ofte i artiklene, og i Finnmark dukker heller ikke endringene de gjennomfører opp noe særlig i artiklene som blir skrevet. Det er også slik at det så å si bare går i det lokale når det kommer til klubbefotballen, med et par unntak i Østfold hvor det hendte det var noen generelle artikler om toppserien senere på 90-tallet. Men i Finnmark holdt de seg til det lokale. Det var for det meste en god støtte av kvinnefotballen i artiklene, hvor de fleste var imot hadde en mer 'ikke noe for meg, men de skal få lov til å holde på' tilnærming, men det var et par unntak her og der. Avisen ble også brukt til å få gjennom endringer og forbedringer i kvinnefotballen ved å sette press på de med makten til å gjøre noe.

Innholdsfortegnelse	
Forord.....	0
Sammendrag	1
1. Innledning.....	1
1.1 Formål og problemstilling	2
1.2 Begrensninger	2
2 Kvinner og sport i Norge.....	2
3 Historiske bakgrunnen til kvinnefotball i Norge.....	4
3.1 1970-tallet. Starten på en utvikling	4
3.2 1980-tallet. Ligasystemer kommer på plass	5
3.3 Serieforeningen for kvinnefotball blir skapt.....	6
3.4 1990-tallet. Sporten utvikles	7
4 Metode	8
5 Analyse og diskusjon.....	9
5.1 Kvantitativ analyse	10
5.2 Kvalitativ analyse	12
5.3 Østfold fylke.....	12
5.4 Finnmark fylke.....	16
5.5 Sammenligning av de to fylkene	19
6 Konklusjon.....	21
7 Litteraturliste	23
7.1 Primærkilder:.....	23
7.2 Sekundærkilder:	25

1. Innledning

Jeg har alltid likt fotball som en sport, og har alltid syntes det har vært interessant å se hvordan kvinnefotballen blir snakket om, både blant folk og i mediene. Selv om det er blitt mer og mer fokus på kvinnefotball kan man fortsatt se at det er en slags stigma rundt det når enn det dukker opp i samtaler. Historisk sett har sport alltid blitt sett på som en maskulin ting spesielt konkurranseidrett som fotball, basketball og langrenn som spiller mye på det fysiske. Da er det ikke merkelig at det var mye turbulens da kvinner begynte å ville delta i disse sportene, og fotball var ikke noe unntak.¹ I en verden hvor kjønn har en stor innflytelse på hvordan ting blir oppfattet og du har et kjønn som blir plassert over det andre vil det ikke bare påvirke hva slags oppførsel som er akseptert i samfunnet, men de kulturelle verdiene vil også forme seg etter de som sitter i maktposisjonene.² Fotball er et godt eksempel på dette, siden gjennom tidene har det fysiske aspektet av sporten blitt brukt som et argument for hvorfor det er en sport som ikke er noe for kvinner.

Til tross for dette har Norge globalt sett vært veldig tidlig på med å involvere kvinner i sport. Med idrettsforbund som Arbeidernes idrettsforbund (AIF), som senere ble til Norges Idrettsforbund (NIF) jobbet med organisert sport for både menn og kvinner før allerede før verdenskrigene, og en egen kvinnekomite allerede i 1935 som skulle hjelpe med å involvere kvinner i norsk organisert sport.³ Selv om kvinnefotballen måtte vente noen gode 40 år før det ble offisielt anerkjent i Norge viser det at Norge som et land har vært villig til å involvere kvinner i sporten selv om tidslinjen ser forskjellig ut for mennene og kvinnene.

Spesielt ser historien til seriespill i Norge annerledes ut for menn og kvinner i Norge, som den første offisielle landsdekkende serien for menn ble satt i gang 1937 (med unntak av de nordligste fylkene og Sogn og Fjordane).⁴ Til sammenligning ble kvinnenes første landsdekkende liga satt i gang 1987.⁵ Foreningen med navnet «Serieforeningen for kvinnefotball», som etter 2018 byttet navn til «Toppfotball Kvinner» ble laget for å utvikle kvinnefotball i Norge, og et av disse tiltakene var som nevnt å starte en landsdekkende fotballiga for kvinnene med navnet 1. Divisjon.

---

¹ Fasting, et al., 2004, s. 42

² Lorber, 1994, s. 34

³ Fasting, 2003, s. 24

⁴ <https://www.rsssf.no/1938/Norges.html>

⁵ Holm, 2023

1.1 Formål og problemstilling

Problemstillingen er «Hva skrev avisene i Østfold og Finnmark om Serieforeningen for Kvinnefotball og klubbfotballen i Norge på slutten av 1900-tallet.»

Formålet med oppgaven er å finne ut hvor mye avisene skrev om kvinnefotball fra Serieforeningen for Kvinnefotball ble etablert, og hvordan det ble skrevet om frem til 1999. Oppgaven skal også vise til og forklare kvinner i sport i Norge, og historien til kvinners klubbfotball i Norge frem til Serieforeningen for Kvinnefotball blir stiftet, og hvordan ligasystemet for damene ble til etter stiftelsen av foreningen i løpet av 80- og 90-tallet.

1.2 Begrensninger

Jeg valgte å bare fokusere på klubbfotballen til kvinnefotballen i denne oppgaven siden SKF selv handler om å hjelpe klubbene i ligasystemet. Selv om Serieforeningen for Kvinnefotball nå heter Toppfotball for Kvinner vil jeg referere til foreningen med det gamle navnet eller forkortelsen SFK siden navneskiftet kom etter tidsperioden jeg har begrenset meg til. I den kvalitative analysen av to fylker valgte jeg Østfold istedenfor Oslo for fylket med flest artikler siden det var flere tilgjengelige aviser i Østfold enn det var i Oslo. Det gjorde at jeg fikk en bedre analyse av Østfold som gjør at det blir et klarere svar på problemstillingen.

2 Kvinner og sport i Norge

Som skrevet i innledningen har sporten stadig vært et mannsdominert område, og det er ikke noe annerledes i Norge. Selv om Norge har kommet langt innen likestillingen i sport i Norge har det ikke alltid vært slik. Starten på 1900-tallet var det åpnet for et par idretter som kvinnene fikk delta i, og sakte men sikkert økte antallet godkjente sporter med årene frem til et gjennombrudd som kom på 70-tallet. I løpet av dette tiåret hadde de fleste idretter blitt tilgjengelig med unntak av et par kraftidretter som kom enda litt senere på 90-tallet.⁶

Når man skal skrive om kjønn i sport er det viktig å skille mellom de biologiske og de sosiologiske aspektene ved kjønn, ikke bare når det kommer til kjønn i seg selv, men også i konteksten av sport. Det er mange teorier om hvordan man skal skrive om og forstå kjønn, og en vanlig måte å se på kjønn på, spesielt hvis man ser tilbake i tid er med et sosiobiologisk syn. Det vil si at all av sosial atferd kan forklares med et utgangspunkt i biologien.⁷ Hvis man har et slikt syn er det ikke rart at mange menn kan reagere når de føler kvinner «tar over»

---

⁶ Thorsnæs & Sæle, 2023

⁷ Lorentzen & Mühleisen, 2023, s. 29

deres greie hvis man går ut ifra at mennene spiller fotball *fordi* de er menn, altså at det er en «mannegreie». En slik tenking er noe man prøver å gå vekk fra i mer moderne kjønnsforskning, noe som er hjelpsomt for de som har lyst til å drive med noe som er utenfor det kjønnets tillater, som kvinner og idrett. På 70-tallet hadde feminismeorienterte forskere et stort fokus på å utforske og kritisere den etablerte vitenskapen som fantes.⁸ Etablerte sannheter som at kvinner ikke er skapt for sport på grunn av diverse biologiske grunnlag er noe som kunne bli utfordret, og en slik trend kan hjelpe kvinner til å dytte gjennom barrierene som er satt opp i idretten. Et eksempel på hvordan moderne kjønnsforskning hjalp kvinnene i idrettsverden er ved å stille spørsmål til hva en forventer av damer og menn. Stille spørsmål til hvorfor visse idretter er godkjent for kvinner å drive med, i motsetning til andre. For eksempel hvordan en idrett som kunstløp er mye lettere for å bli akseptert for kvinnene å holde på med, samtidig som en annen type idrett som fotball ikke er akseptabelt. Det virker som det handler om ideen av hva kvinner og menn er, noe som igjen slår meg som et samfunnsproblem. Dette strekker seg også til mediene som kan fungere både som en drivkraft og som en brems for utviklingen av kvinneidretten.⁹

Fordi det var barrierer satt opp i idretten møtte damene på en del motstand. Og motstanden kom i forskjellige former, et typisk argument fra mange var at kvinner rett og slett ikke var skapt for idrett rent biologisk.¹⁰ Det var også et problem for damene at det patriarkalske samfunnet gjenspeilet seg i idrettsverden der menns behov ble satt over kvinnenes. Som at mennene fikk de fleste ressursene, og de beste trenerne.¹¹ Dette tyder til at mye av motstanden ikke bare stammet fra et biologisk standpunkt, men at det kom av et sosiologisk ståsted. Dette er også noe du vil kunne se lenger ned i oppgaven når jeg går dypere inn i avisartiklene som ble skrevet om kvinnefotballen. Med dette er det ikke meningen å si at det ikke er noen forskjell på kvinner og herrer både innen idrett og utenom, men heller at det er greit at det forskjellig og at det ikke skal være en grunn til at den ene parten ikke får være med. For eksempel er det gjort studier om forskjellen på gutter og jenter og deres romlig oppfatning og romlig problemløsning, to veldig viktige egenskaper i idrett, som viser at menn i gjennomsnitt er sterkere på det enn kvinner. Men en viktig detalj som ble lagt merke til i studiene er at alderen hadde en påvirkning, og at forskjellen ble større ved alderen.¹² Så det er

---

⁸ Lorentzen & Mühleisen, 2023, s. 86

⁹ Hansen, 1972, Notat om kvinneidrett, Nordlands framtid, s. 5

¹⁰ Hovden, 2012, s. 290

¹¹ Hovden, 2012, s. 291

¹² Young, 1980, s. 153

all grunn til å tro at slike nyttige egenskaper kan læres bort om man klarer å inkludere kvinner mer i situasjoner hvor slike ferdigheter læres. Og da er idrett en enestående mulighet til nettopp det.

3 Historiske bakgrunnen til kvinnefotball i Norge

Som nevnt i innledningen ble serieforeningen for kvinnefotball etablert i 1987, men damer i Norge spilte fortsatt fotball før dette. Damelag ble satt opp allerede på 30-tallet som uoffisiell underholdning på idrettsarrangement.¹³ De neste 40 årene ble damefotball spilt rundt omkring i landet, men det var ikke sett på som noe mer enn show og moro, blant annet fordi Norges fotballforbund (NFF) gjorde det veldig tydelig at de mente fotball ikke var noe for damene når de avslå søknaden om støtte for fotballspill fra en ny idrettsforening i Tromsø ved navn Fløya på 30-tallet.¹⁴ Dette var også til tross for at kamper dro tilskuere, som kan tyde på at det var mer basert en forståelse av kjønn enn at det var en ren økonomisk beslutning.

3.1 1970-tallet. Starten på en utvikling

Det er et lite tomrom av informasjon når det kommer til kvinnefotball mellom 30- tallet og 70- tallet. Men det vi vet er at til tross for mangel på støtte fra NFF ble det fortsatt avholdt turneringer for kvinnefotball. I 1971 ble det for første gang holdt Norgesmesterskap i kvinnefotball, selv om ikke alle i Norge var fornøyd med at kvinnene prøvde seg på sporten. I 1971 skrev en frustrert leser av Rogalands Avis «Det er nylig avholdt Norgesmesterskap i en helt ny sportsgren, nemlig Kvinnefotball og jeg syntes det er rart at ikke flere protesterer mot denne uskjønne og absolutt upassende idrett.» (Gergers, 1971, s. 7) Dette viser hva slags motgang kvinnene møtte på når de prøvde å utbre kvinnefotballen i landet. De uoffisielle Norgesmesterskapene fortsatte å bli holdt hvert år frem til det første offisielle mesterskapet ble satt i gang av NFF i 1978.¹⁵ Et annet eksempel fra en mer offentlig person er kommentarer fra tidligere herrefotballtrener Wilhelm Kment som i et intervju i 1974 mente at fotball ikke passet for de norske kvinnene.¹⁶ Med slik åpenbar motgang fra en person med slik påvirkningsevne er det ikke rart det enda skulle ta enda et par år før det ble noe ordentlig fortgang i sakene i landet.

---

¹³ Arbeidet, 1932, s. 1

¹⁴ Goksøyr & Olstad, 2002, s. 82

¹⁵ Goksøyr & Olstad, 2002, s. 90

¹⁶ Stokke, 1974, Willy Kment om sopp, vin, men mest om fotball, Oppland Arbeiderblad, s. 16

Det var ikke før 1970 at det internasjonale fotballforbundet (FIFA) bestemte seg for å offisielt godkjenne kvinnefotball som en offisiell sport.¹⁷ Men i Norge tok det enda seks år til før NFF kom til samme beslutning, men ikke for mangel på forsøk. Det var flere forsøk på å sende inn søknader til seriespill for damefotball før dette som ikke gikk gjennom som i 1973 da Randi Lunde og hennes klubb Mulier søkte om å bli tatt opp som et ordentlig fotballag.¹⁸

Heldigvis for Randi var hun ikke nødt til å vente lenge siden Per Pettersen fra ressurskomiteen i NFF i 1976 opprettet en komité som skulle ta seg av damesiden av fotballen.¹⁹ Til tross for at NFF endelig bukket under for presset var det fortsatt ingen dans på roser for damene som ville få i gang noe ordentlig ligaspill. De måtte vente enda litt til frem til 1978, et år som viste seg å være veldig viktig for den kvinnelige fotballen. Ikke bare fikk Norgesmesterskapet sin offisielle status, men den første offisielle landslagskampen ble spilt mot Sverige, og den første prøveligaen på klubbnivå kom til landet.²⁰ Ligaen besto av 10 lag hentet fra Østlandet.²¹

3.2 1980-tallet. Ligasystemer kommer på plass

Videre de neste årene inn i 80-tallet fortsatte sporten å vokse til for hele Norge. I 1984 fikk jenter de samme aldersgruppene som guttene fikk etter FIFA og det europeiske fotballforbundet (UEFA) forbydde kjønnsmikset lag. Samtidig ble de offisielle ligaene satt i gang. Tre år etter det igjen kom det første landsdekkende seriemesterskapet med navnet 1.divisjon.²² Ligaen besto av ni lag, Asker, BUL, Grand Bodø, Klepp, Sandviken, Setskog, Troll og Trondheims-Ørn, og det var Klepp som ble de første til å vinne den landsdekkende liga for kvinnene.²³ I løpet av tidsperioden 87-99 var det fire forskjellige damelag som stakk av gårde med seieren, Klepp, Asker, Sprint/Jeløy og Trondheims-Ørn. De samme lagene dekket også som regel topp 3 posisjonene i ligaen, med et eller to andre lag som lånte på andre- eller tredjeplassen. Til sammenligning hadde mennene i samme periode fem forskjellige ligamestere, med litt mer variasjon i de topp tre posisjonene, så det var litt forskjell på hvor kompetitive de forskjellige ligaene var. (Selv om det kan være verdt å nevne at det var Rosenborg alene som sto for seriegullet for menn nesten hele 90-tallet og ut på

---

¹⁷ Stensland & Strømme, 2022, s. 15

¹⁸ Lindboe, 1973, Mulier-formannen håper på Fotball-serie for jenter i år. Rogalands Avis, s. 9

¹⁹ Goksøyr & Olstad, 2002, s. 89

²⁰ Hamar Dagblad, 1987, Fotball er blitt gøy igjen... sa jenta som har kjempet fram jenten, s. 24

²¹ Goksøyr & Olstad, 2002, s. 90

²² Goksøyr & Olstad, 2002, s. 93

²³ Norges fotballforbund

2000-tallet).²⁴

Sammen med en ny landsdekkende liga ble det også sponsoravtaler på lagene, som er et tegn på at det går i riktig retning. For eksempel fikk Oslolaget BUL en 2-års sponsoravtale med Norsk tipping da 1.divisjon ble satt i gang,²⁵ en ganske imponerende sponsor med tanke på størrelsen på selskapet. En annen milepæl i løpet av 80-tallet var at den første kvinnen ble valgt inn i styret for NFF.²⁶ Det var ikke bare i klubb fotballen kvinne fotballen satte preg. Norge vant det første offisielle europamesterskapet da de slo Sverige 1-0 på hjemmebane foran 10'000 tilskuere. Og året senere ble de (uoffisielle) verdensmestere, og kunne virkelig sette Norge på kartet når det kommer til damefotball.²⁷

3.3 Serieforeningen for kvinnefotball blir skapt

Serieforeningen for kvinnefotball ble som skrevet tidligere stiftet i 1987, men en daglig leder kom ikke før 1993. I følge SNL er en forening «En selveiende, frivillig, sammenslutning av medlemmer som skal tjene et bestemt formål» (Garvik, 2019, 1. avsnitt). For Serieforeningen for Kvinnefotball vil det si å prøve å gjøre livet så lett som mulig for lagene som er en del av de to øverste divisjonene i den norske ligapyramiden. For eksempel ved å komme med økonomisk støtte for de forskjellige lagene slik at de kan stille med det som kan forventes av klubbene til spillerne.²⁸ Foreningen fikk også muligheten til å utøve makt ved å påvirke hva som blir vedtatt eller ikke på fotballtinget, som i 1988 da Norge gikk over til det klassiske engelske poengsystemet med 3 poeng for seier, 1 poeng for uavgjort, og 0 poeng for tap. SFK var en av foreningene som fikk stille med en representant til å vedta blant annet den saken.²⁹

I de første seks årene til foreningen ble den drevet av frivillige som var hadde lyst til å hjelpe med å utvikle den norske kvinnefotballen videre. Tidligere dommer og fotballentusiast Bente Skogvang ble den første ansatte daglige lederen i foreningen, og der satt hun frem til 1996. Senere har to nye daglige ledere blitt ansatt i foreningen etter henne, med syv ansatte til sammen til dags dato, noe som viser at dette fortsatt er en relativt liten forening. I 2018 ble navnet endret til Toppfotball Kvinner som det heter den dag i dag.³⁰

---

²⁴ Goksøyr & Olstad, 2002, s. 390

²⁵ Nationen, 1987, Norsk tipping satser på damefotball. s. 28

²⁶ Kløvstad, 1985, Valget for meg er viktig for fotball-jentene, Hamar Dagblad, s. 2

²⁷ Goksøyr & Olstad, 2002, s. 93

²⁸ Hommedal & Lepsøe, 1987

²⁹ Nationen, 1988, Nytt poengsystem, s. 5

³⁰ Toppserien, 2024

3.4 1990-tallet. Sporten utvikles

I 1990 ble det bestemt at NFF skulle ha minst to personer fra hvert kjønn inne på komiteene. Samtidig ble det også et større fokus på å ha flere damer inn i klubbene, enten som trenere og lagleder eller i høyere lederstillinger for å fikse på kjønnsbalansen og kanskje få inn flere ulike synspunkter.³¹

Utviklingen av kvinnefotballen i løpet av 90-tallet var tydelig å se, og sporten hadde forkjempere som er verdt å høre på, både blant herrene og damene. For eksempel da Nicolai «Nicken» Johansen som ble dubbet som «Mr. Fotball» i et intervju avslørte at utviklingen av damefotballen var noe av det som gledet han mest.³² Et annet tegn på utvikling og likestilling av kvinnefotballen som kom på 90-tallet var at de endelig kunne ta del av en klassisk fotballrelatert hobby, nemlig tipping. Fra og med 1993 skulle noen 1.divisjonskamper få erstatte herrene sine 2.divisjonskamper.³³ I løpet av 1990-tallet ble fotball også offisielt den største sporten for kvinner i Norge,³⁴ noe som var en stor milepæl for SKF og et tegn på at vedtakene som ble gjort hadde en effekt.

Igjen var Norge tidlig ute med sitt arbeid for kvinner i sport da landet ble det første til å ikke avgrense talentutviklingen til noe kjønn da jente fikk lov til å bli med i de samme systemene guttene ble plassert i for å utvikle seg som spillere.³⁵ I 1996 fikk også ligaen et mer eget navn da øverste divisjon fikk et navneskifte for å matche herrene, men det gikk ikke feilfritt. Det var mye forvirring rundt hva det nye navnet skulle være da selv folk i NFF ikke hadde helt fått med seg navneendringen.³⁶ Er man litt kynisk er det noe man kan tolke på mangel av respekt og interesse for kvinnefotballen å ikke få med seg slike endringer. Til tross for like navn i ligaene var ikke omstendighetene i nærheten av likt mellom kvinne- og herrefotballen. I et intervju med to fotballspillere, en dame og en mann ble forskjellene vist godt frem til tross for at begge spilte på lag i den øverste ligaen. Med null lønn foruten dekning av noe av kjøreutgiftene for Anette Pedersen i forhold til en lønn på anslagsvis 100'000kr for Thomas Pereira viser det noe av problemet for kvinnefotballen også på senere 90-tallet. Dette var også til tross for at Pedersen til tross for en lavere alder spilte på en mye historisk klubb

---

³¹ Goksøyr & Olstad, 2002, s. 94

³² Iversen, 1993, Nicken holder koken, Sarpsborg Arbeiderblad, s. 19

³³ Moss Dagblad, 1992, Sportsbørsen, s. 16

³⁴ Goksøyr & Olstad, 2002, s. 93

³⁵ Goksøyr & Olstad, 2002, s. 94

³⁶ Indre Smaalenenes Avis, 1996

(Sprint/Jeløy), enn Pereira (Moss FK).³⁷ På slutten av 90-tallet kunne NFF og SKF skryte av en økning av damelag til en rekordmengde på 3128 lag.³⁸

4 Metode

Jeg har søkt opp avisartikler i det nasjonale biblioteket med relevante søkeord for å finne artikler som dekket Serieforeningen for Kvinnefotball og toppserien på 1900-tallet, og på den måten kan jeg analysere hvordan det ble dekket av de forskjellige avisene i landet. Jeg valgte å fokusere på det som ble skrevet fra kvinnefotball ble anerkjent, frem til årtusenskiftet siden det virket som et godt sted å sette streken for å få nok data samtidig som det kan bli en analyse av en tidligere tid.. Jeg brukte søkeord som «Serieforeningen for Kvinnefotball», «kvinnefotball», «damefotball», «1. divisjon», «dameserien» og «Toppserien» for å få et bredere utvalg av avisartikler. Samtidig brukte jeg de forskjellige lokale lagene i Finnmark og Østfold siden mye av det som ble skrevet om kvinnefotballen handlet om de lokale klubbene.

Jeg valgte også å dele opp tidsperioden i tre for å se om temaene endret seg noe særlig med årene. Først 1987 til 1989 for å se hva avisene skrev om etableringen av fotballigaen etter SKF ble grunnlagt. Neste periode er 1990-1995. Siden 1996 var da navneskiftet fra 1.Divisjon til Toppserien kom følte det som et naturlig skille for de to siste periodene. Jeg puttet funnene i en graf for å lettere vise til forskjellen i artikler som ble skrevet i løpet av hele tidsperioden fra 1987 til 1999.

En annen grunn til å dele dataen opp på den måten er at det også er lettere å se hva slags utvikling det var når det kom til hyppigheten av artikler som ble skrevet om kvinnefotball i de forskjellige fylkene. Jeg valgte også å se nøyere på et av fylkene med flest artikler, og fylket som hadde minst artikler gjennom periodene for å analysere selve innholdet i artiklene som omhandlet klubbefotball, og se om det var noen forskjeller på et fylke med mye dekning og et fylke med lite dekning. I analysen min bruker jeg både en kvantitativ og kvalitativ tilnærming til avisartiklene som ble skrevet mellom 1987-1999. En kvantitativ tilnærming vil si at jeg ser hvor mange artikler som ble skrevet med de forskjellige begrepene og bruker disse tallene til å få en oversikt over den generelle interessen det var i kvinnefotball, og til en viss grad se hvilke begreper som ga flest resultater. Den kvalitative tilnærmingen kommer i spill etterpå når jeg ser på hva det faktisk sto i artiklene som ble skrevet i Østfold og Finnmark. Var artiklene negative eller positive? Var det mye snakk om selve fotballspillingen, eller var det

---

³⁷ Helgesen, 1996, Status-forskjell i toppfotballen, Sarpsborg Arbeiderblad, s. 16

³⁸ Goksøyr & Olstad, 2002, s. 99

mer fokus på det utenfor banen som økonomi eller statistikk? Slike spørsmål håper jeg at jeg får svar på ved hjelp av den kvalitative analysen. For den kvalitative analysen sin skyld velger jeg å se bort ifra opprømsinger av resultater eller kommende kamper annet enn å nevne at det eksisterer siden det ikke gir en veldig god innsikt i hva folk mente om sporten på samme måte som noe som en oppsummering av en kamp kan gi, men det at det eksisterer kan være en god pekepinn på interessenivået.

Etter å ha sett på hva som ble skrevet i Østfold og Finnmark skal jeg sammenligne det jeg fant for å se om det er noen stor forskjell i temaer, eller holdning mellom de to fylkene. eg håper den analytiske funksjonen av sammenligning vil vise årsaken til de forskjellige tilnærmingene i de forskjellige avisene.³⁹

5 Analyse og diskusjon

En viktig del av oppgaven er analysen av avisartiklene som ble skrevet fra 1987 til 1999. Og jeg har som sagt tenkt til å bruke både en kvantitativ og en kvalitativ tilnærming. Grunnen til at jeg bruker begge er fordi jeg mener den kvantitative analysen vil hjelpe med å kontekstualisere situasjonen kvinnefotballen står i slik at det blir lettere å forstå hvilke hendelser som betyr mest. Hvis det er to forskjellige år som har en egen hendelse, men det ene året har mange flere artikler skrevet kan det tyde på at den ene hendelsen var viktigere for samfunnet.

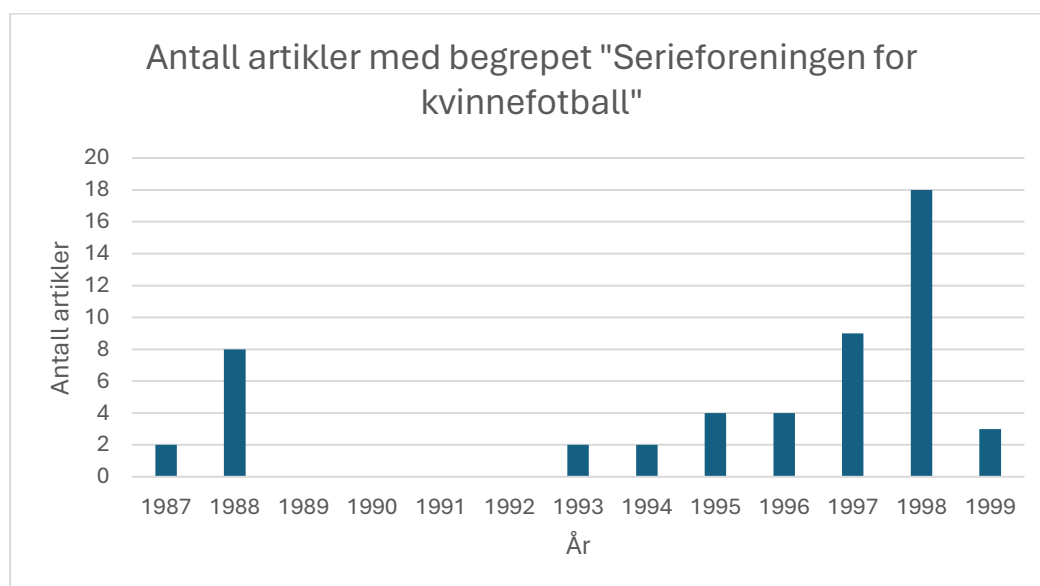
Jeg vil også diskutere i teksten hva det jeg finner kan bety, og hvordan de forskjellige funnene kan påvirke hverandre. Et eksempel på dette kan være hvordan sterk kritikk av kvinnefotball i avisen kan føre til at det mangler villige spillere fordi de ikke har lyst til å være en del av noe som blir kritisert så fælt. J

---

³⁹ Melve & Ryymin, 2018, s. 73

5.1 Kvantitativ analyse

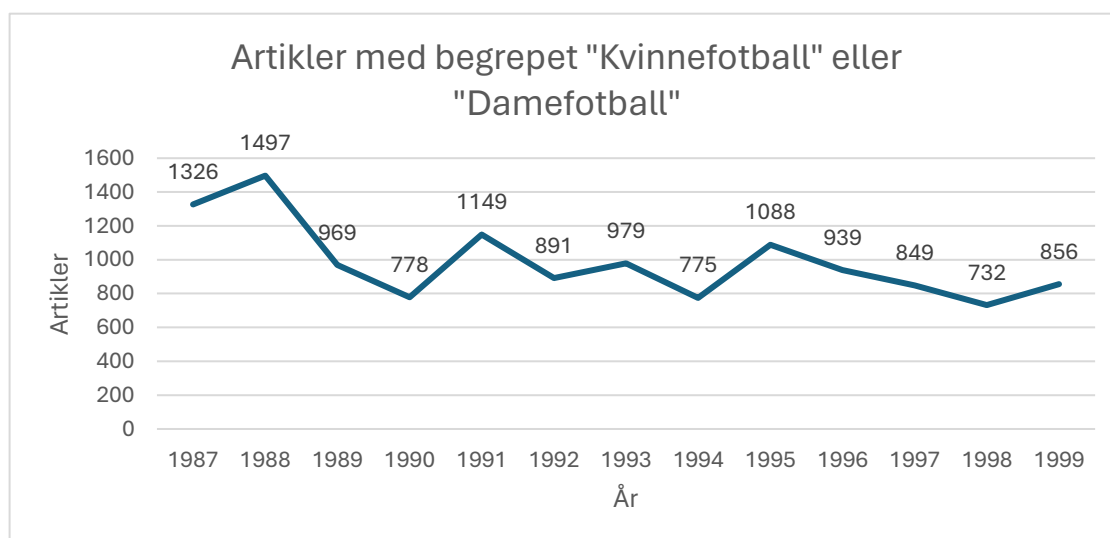

Figur 1 Data hentet fra det nasjonale bibliotekets database

Figur 1 viser hvor mange artikler som ble skrevet om Serieforeningen for Kvinnefotball fra 1987 til 1999. Samtidig er det verdt å nevne at årene det var flere artikler ofte var det de samme artiklene skrevet i forskjellige aviser, men det er tydelig det ikke var kjempeinteresse for foreningen i seg selv, men heller hva foreningen gjorde uten at navnet ble brukt i avisene.

En av tingene som da er interessant å se etter i den kvalitative analysen er hvorvidt det er en forskjell på de to fylkene i hvor mye SFK og lignende foreninger blir nevnt.

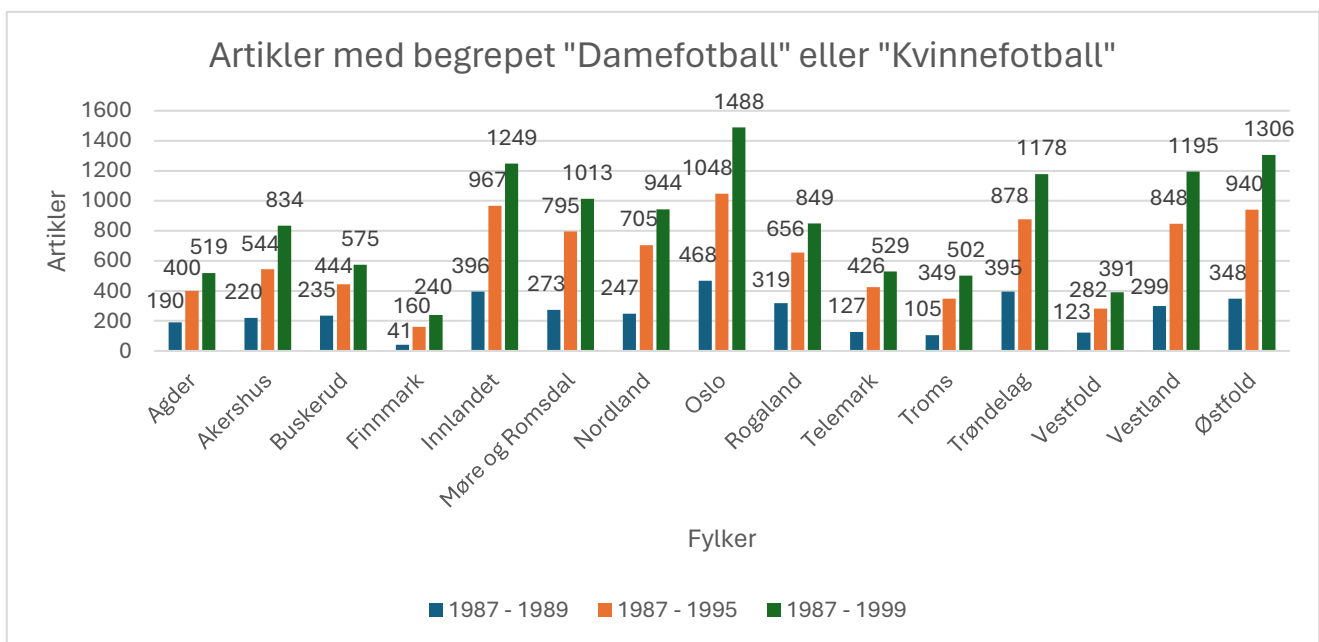
Ser man derimot på *Figur 2* lenger ned er det tydelig at kvinnefotball var et tema for norske aviser på slutten av 1900-tallet, spesielt på slutten av 80-tallet.

Figur 2 Data hentet fra det nasjonale bibliotekets database

Det gir mening at avisene så på kvinnefotball som mer interessant på slutten av 80-tallet i motsetning til utover 90-tallet siden det var da de største endringene kom, med starten av landsdekkende liga og en forening for kvinnefotballen som kunne være med på viktige beslutninger som trepoengssystemet som ble satt i gang i 1988.

I 1987 vant også det kvinnelige landslaget sitt første Europamesterskap. Med sluttspillet gående i juni er det ikke overraskende at den måneden hadde desidert flest artikler som skrev om kvinnefotball. Det samme gjelder om man ser på 1988, da Norge vant det første verdensmesterskapet holdt av FIFA (dog ikke sett på som et offisielt vm siden mesterskapet besto av lag som var invitert istedenfor lag som kvalifiserte seg).⁴⁰ Tallene viser at det ikke var en kjempestor interesse for damefotballen i Norge med unntak av da det var noen spesielle hendelser. Det er også verdt å merke at artikler som blir skrevet om klubbene uten at de to begrepene blir brukt ikke vil dukke opp her, så tallene her er ikke den ene store sannheten på folket interesse, men mer en pekepinn man kan ha med seg inn i den kvalitative analysen.

Figur 3 Data hentet fra det nasjonale bibliotekets database

Figur 3 viser en oversikt over hvordan antallet artikler som ble skrevet om kvinnefotballen økte i de forskjellige fylkene med blå graf som viser hva som ble skrevet de første 3 årene frem til 90-tallet, så viser den oransje stolpen hvor mange artikler som ble skrevet frem til 1995, og den siste grønne stolpen viser hvor mange artikler det ble skrevet i løpet av hele

⁴⁰ Aune & Holm, 2024

perioden. Denne dataen kan gi et innblikk i hvor stor interesse det var for damefotballen i de forskjellige fylkene over tid. Et fylke som er verdt å merke seg er Østfold, som for hver periode har økt antall artikler i forhold til de andre fylkene. Denne utviklingen er også interessant å se på siden den viser at selv om det var en generell økning av dekning var det til forskjellige grader i de forskjellige fylkene.

5.2 Kvalitativ analyse

Hvor mye det ble skrevet om kvinnefotball i Norge er vel og bra å vite, men et kanskje viktigere spørsmål er hva er det som ble skrevet. Innholdet i artiklene som blir skrevet er et viktig redskap om man skal finne ut av hva den historiske formening om kvinnefotballen var. Temaene som gikk mest igjen i disse artiklene var opplysninger om kamp, og resultater, spesielt i de mer lokale avisene. Skal man for eksempel se på Asker sitt damelag ble hver hjemmekamp reklamert for i avisen det første året med en landsdekkende 1.divisjon, selv om det ikke nødvendigvis var forsidemateriale i redaktørens øyer viser det at det i det minste var nok interesse til å reklamere for det, eller at det var nok penger tilgjengelig til å betale for annonsen.⁴¹ Men det var fortsatt varierende temaer i de forskjellige artiklene. Flere saker handlet om tall og statistikk som følger kvinnefotballen, gjerne da tilskuertall og penger inn og ut av de forskjellige klubbene. Det jeg er interessert i å se etter i denne kvalitative undersøkelsen av avisene er hva slags reaksjoner det var til kvinnefotballen etter Serieforeningen for Kvinnefotball kom på banen og et landsdekkende ligasystem ble satt i gang.

5.3 Østfold fylke

I perioden 1987-1989 ble det skrevet 348 artikler om damefotball, hvor 277 av dem var lesbare og da mulig å analysere. Hvert år av de tre årene hadde nesten hvert sitt tema. I 87 var det så klart mye fokus på Europamesterskapet, så juni var desidert den mest aktive måneden med mesterskap og en aktiv liga gående. Sammen med europamesterskapet var det også mye fokus på utviklingen til kvinnefotballen, gjerne da i forhold til tall. Økonomi og publikumstatistikk var noe som gikk igjen mer enn de neste to årene⁴². I 1988 ble det som året før mye skriving om mesterskapet som ble spilt i juni, men blant mesterskapsartiklene var det flere artikler om et par av de lokale lagene sine ligakamper. En forskjell fra 87 var at

---

⁴¹ Asker og Bærums budstikke, 1987, s. 20

⁴² Sollie, 1987, EM-nasjonene på plass i Oslo, Moss Dagblad, s. 12

oktober også fikk mange artikler publisert takket være historiens første VM-kvalifisering sammen med at det lokale storlaget Sprint/Jeløy ble cupmestere den måneden da de slo Asker 1-0.⁴³ Det var merkbart færre artikler skrevet i 89 takket være mangelen på suksess på verdensarenaen. Til tross for at Norge nådde EM-finalen var det mye mindre interesse i avisene i forhold til to år før da Norge vant, men det kan også være en miks av mangelen på seier og det at 1987 hadde det første europamesterskapet for kvinner som gjør det mer interessant å skrive om. Noe som gikk igjen gjennom denne perioden en var at det var oftere innlegg eller klager om mangel på skriving om damefotball enn det var artikler som skrev om damefotballen og det nye offisielle ligasystemet.⁴⁴ De artiklene som ble skrevet om 1.divisjon handlet bare om det lokale laget Sprint/Jeløy. Det hjalp for avisene at Sprint/Jeløy var et godt lag som var med å kjempe om ligagull, og cupgull. Artiklene som handlet om hendelser innen damefotballen og damelagene var for det meste skrevet nøytralt, selv om ikke alle intervjuene som ble gjort om temaene var like nøytrale.⁴⁵ Det var tydelig at det fortsatt var en del mangel på respekt for mange av damespillerne i perspektivet av å se på dem som toppidrettsutøvere. Allokert plass i avisen er også et punkt å ta opp, mange av tekstene fikk små bokser i avisen, gjerne ikke engang i en dedikert sport seksjon. Det var så klart unntak for dette, men det var ofte forbeholdt landslagsartikler. Det var også vanskelig for de mindre lagene å få nok damer til å stille med lag, som er grunnen til at det var snakk om å slå lag sammen innen områder så det var nok spillere til de forskjellige lagene som når det ble foreslått at et annet lokalt lag som Rapid skulle ta seg av all damefotballen i Moss.⁴⁶ Dette tyder på at det enda ikke var like mye interesse blant damene selv i Norge som man kanskje håpet på.⁴⁷

Nivået ble også kritisert igjennom perioden. Noe av kritikken var ment som å bryte ned kvinnefotballen, men en annen side av kritikken var heller ment som konstruktiv kritikk som å påpeke at folk var redde for at nivået generelt var for lavt og at det ville bli kjedelig med for publikum med de samme lagene på topp hver gang. Som det at Sprint/Jeløy vant cupen fire ganger på rad. Et annet problem som ble skrevet om angående nivået var fra et internasjonalt perspektiv, at 1.divisjon sitt lave nivå ville hindre de beste lagene fra å bli så gode som mulig, også hindre landslaget fra å vinne em og vm. Det var også lite skriving om den internasjonale

---

⁴³ Fredrikstad Blad, 1988, Gretes fjerde NM-tittel, s. 24

⁴⁴ Mathisen, 1988, Skjerp dere, Sarpsborg Arbeiderblad, s. 30

⁴⁵ Moss Dagblad, 1989, Folk i farta, s. 3

⁴⁶ Moss Avis, 1987, "La Rapid få damefotballen": - Latterlig, sier Gurrik, s. 8

⁴⁷ Indre Smaalenenes Avis, 1988, Fortsatt damefotball i Mysen IF?, s. 9

kvinnefotballen med unntak av hva som skjedde i mesterskapene og et par artikler om et par nordiske fotballklubber.

I perioden 1990 – 1995 er lagene det blir skrevet om en av de første tingene man legger merke til. Flere lag i området blir hentet frem i lyset uten at det bare handler om mangel på tilgjengelige spillere. Det var mulig å lese kampreferat for lokaloppgjør så langt nede som 4.divisjon i noen tilfeller.⁴⁸ En annen endring er hvor du finner artikler om damefotballen. Det er flere hele sider som dekker en eller flere saker i motsetning til slutten av 80-tallet hvor det hendte de ikke ble tildelt mer enn en liten boks i noen tilfeller. Til tross for at det ble en bredere dekning av de forskjellige lokale lagene merkes det når hovedlaget Sprint/Jeløy ikke når opp. Det var merkbart færre artikler skrevet om kvinnefotball, noe fordi det ble færre kamper spilt på grunn av at de ryker ut av cupen, men også fordi interessen virket svakere generelt når det ikke var et topplag i storform å skrive om. Det var også mer pessimisme når det kom til populariteten til kvinnefotballen. Lengre ned i divisjonene var de nødt til å endre på antall kamper lagene spilte mot hverandre på grunn av mangel på lag.⁴⁹ Temaene som ble skrevet om var også avhengig av hvilken avis som publiserte artikkelen. Avisene som hadde desidert flest artikler skrevet var Moss Avis og Moss Dagblad. Dette rimer med det faktumet at Sprint/Jeløy var det mest suksessfulle laget i Østfold, og fra Moss. Så avisene som ikke hadde like gode lokallag skrev mindre om kvinnefotballen generelt. For eksempel er det flere av spillerne i Sprint/Jeløy som blir tatt opp til landslaget, noe som gjør at det blir mer skriving om landslaget som i Moss som vil være med på å skyve på statistikken. Det er flere lag i Moss området lenger ned i divisjonene også. Rapid og Askim er to lag som begynner å inne innimellom få sin tid i søkelyset, selv om det er til en mye mindre grad enn Sprint/Jeløy.⁵⁰ Dette forsterker teorien om at det er mest snakk om klubbene som gjør det bra. Gjennom årene var det også vakkende følelser som retningen kvinnefotballen tok i Norge. På starten av året var det mer negativt vinklet artikler om mangel på spillere og lag, mens mot slutten av året etter gode resultater på klubb- og landslagsnivå ble det skrevet flere positive vinklet artikler om retningen kvinnefotballen tok i Norge og i Østfold. Til tross for de mer positive artiklene var det flere klassiske setninger som gikk igjen i det som ble skrevet. Selv når damefotballen ble snakket opp var det sjeldent en artikkel som generelt handlet om kvinnefotballen hvor de ikke ble sammenlignet med herrene, spesielt på den fysiske fronten.

---

⁴⁸ Askerøi, 1992, Uavgjort i D4-lokaloppgjøret, Indre Smaalenenes Avis, s. 10

⁴⁹ Byman, 1992, Damefotballen på "hell", Øvre smaalenene, s. 27

⁵⁰ Fjellengen, 1991, Syv nye på damelaget, Indre Smaalenenes Avis, s. 8

Så selv om hele artikkelen ikke snakket ned sporten virket det som at forfatterne følte seg tvunget til å forklare forskjellene på kvinne- og herrefotball selv om det strengt tatt ikke var nødvendig for temaet i artikkelen. Og selv om det fortsatt var negative utsagn om damefotballen, både basert på kvalitet av spillet og ideologien at fotball ikke var noe for kvinner, var det også mulig å finne forsvar av sporten i avisene.⁵¹ Det var også på slutten av 1995 at det første forslaget om å endre navnet på 1.divisjon for damene kom frem da den sportslige lederen i Askim IF ba om at det skulle være likt navn på den øverste divisjonen for både herrer og kvinner.⁵² Det er generelt sommermånedene som har flest artikler skrevet som gir mening siden det er da det skjer mest fotball, med internasjonale mesterskap og ligaspill. Så selv om det er en økning av dekning av kvinnefotballen i pressen så er den største andelen kamper som blir spilt og ikke like mye av det som skjer rundt sporten, som hva SFK eller NFF tar for seg.

I 1996 skjer det store endringer både på landsskala og på det mer lokale planet. Først og fremst blir det nye offisielle navnet på den øverste divisjonen i kvinnefotball Toppserien.⁵³ Samme år er det en mer negativ endring som tar mye oppmerksomhet i Østfold, nemlig slutten på damelaget til Sprint/Jeløy. I starten av året kom de første nyhetene om fremtiden til damelaget, og i november ble det bekreftet, damene ble for dyre for Sprint/Jeløy, og de fikk ansvaret om å lage et eget lag for neste sesong.⁵⁴ Spesielt dette temaet tok opp mye oppmerksomhet og alle de forskjellige Østfolds avisene skrev om det med fokus på hva laget oppnådde, mer enn grunnen til hvorfor det gikk som det gikk for damelaget. Den nye klubben fra Moss som fikk navnet Athene Moss ble det nye store for området aviser i de resterende årene før årtusenskiftet.⁵⁵ En trend som har gått igjennom hele tiden i Østfold er at landslaget har en tendens til å overta for klubbefotballen når det kommer til hva som blir skrevet om innen kvinnefotballen. Dette merkes spesielt godt i sommermånedene det er turneringer som foregår, det hjelper så klart at Norge ofte er med å i det aller minste kjemper om pallplassering siden landet fortsatt var et av de bedre landslagene på den tiden. Det var heller ikke noe særlig økning av skriving om toppserien i forhold til når det het 1.divisjon som man kanskje skulle trodd. Jeg tror man kunne fått mer plass til å skrive om ligaspillet om fotballsesongen i Norge ikke var satt til å gå over sommeren, selv om jeg forstår at det ikke er

---

⁵¹ Finden, 1995, Hater damefotball, Halden Arbeiderblad, s. 15

⁵² Askerøi, 1995, Fotballforslag mot diskriminering: AIF-gutt kjemper for jentenes status, Indre Smaalenenes Avis, s. 10

⁵³ Snilsberg, 1996, Bente reddet det ene poenget mot Klepp, Moss Avis, s. 19

⁵⁴ Simsø, 1996, Enstemmig vedtak med blandede følelser, Moss Dagblad, s. 12

⁵⁵ Nesselquist, 1996, Fotballfamilie med fornyet glød. Moss Avis, s. 15

like lett å ha fotball om vinteren som det er i andre land som følger det mer tradisjonelle ligaoppsettet som går fra august til mai. Tidsrommet november – april er definitivt da det er minst artikler som blir publisert om kvinnefotballen med unntak av spesialhendelser som når damene som spilte på Sprint/Jeløy ble nødt til å lage seg et eget fotballag. Kvinnefotballen blir stilt frem som en ganske ustabil sport i Norge med hvordan det blir skrevet om i løpet av årene. Stadig et eller annet lag som har økonomiproblemer og mangel på tilskuere i ligakampene⁵⁶. Samtidig som jeg skrev tidligere er det også veldig opp og ned i forhold til hvor sporten er på vei hen. Slik frem og tilbake dekning kan gjøre at det er vanskeligere å ta sporten like seriøst som herrefotball, som er vanskelig nok uten den ekstra bagasjen. Men en utvikling man ser fra 1987 til 1999 er at det er flere klubber som starter opp med damefotball, og på den måten blir det også større dekning av sporten siden det er via lagene man som regel kan oppdatere seg på hva som skjer, ikke så mye generelt om ligaen utenom. Man ser også at det stadig er de samme folkene som har ansvaret om å skrive om kampene og slikt.

5.4 Finnmark fylke

Fra 1987 til 1989 blir det skrevet litt om damefotball i Finnmark, og majoriteten av det som blir skrevet om er klubbefotball, hovedsakelig sin egne 1. divisjon som går under navnet Dameserien.⁵⁷ Det er også litt dekning av 2.divisjonen, men det er hovedsakelig via lokallaget Alta IF.⁵⁸ Den eneste gangen 1.divisjon blir tatt opp i mediene er i situasjoner det er en lokal spiller som har tatt turen ned sør.⁵⁹ Det var lite oppdateringer av den vide kvinnefotballen i landet, for det aller meste veldig lokalt med unntak av et par leserinnlegg som gratulerte landslaget for å vinne de første em og vm seierne til Norge.⁶⁰ Men ikke alle oppdateringene var positive. Det var flere lag som slet med å skaffe nok damer slik at de kunne stille fulle lag, noen lag som Tarabru som ble nødt til å trekke seg fra ligaen på grunn av mangel av spillere.⁶¹ Det virker som det er god støtte for damelagene som spiller i de lokale ligaene, med regelmessige oppdateringer om hvordan det gikk i dameserien viser det at det i det aller minste er noe lokal interesse i kvinnefotballen mens serien pågår.

---

⁵⁶ Nesselquist, 1999, Knallrøde Athene-tall, Moss Avis, s. 18

⁵⁷ Berg, 1987, Mot en spennende fotball-sesong. Finnmarken, s. 7

⁵⁸ Krav, 1988, Lei baksmell for Alta IF. Altaposten, s. 8

⁵⁹ Lund, 1987, Tor og Rigmor i 1. Divisjon: - Fotball er top. Altaposten, s. 8

⁶⁰ Finnmarken, 1987, Gratulerer., s. 4

⁶¹ Finnmarken, 1987, TBK trekker damelaget, s. 8

I perioden mellom 1990 og 1995 er det en økning av artikler som blir skrevet de første par årene i forhold til årene før. Flere artikler er ikke nødvendigvis bare en god ting for kvinnefotballen siden det ikke er fritt for motgang for damene i fotballverden i Finnmark heller. Økonomi er stadig et poeng som blir tatt opp, gjerne i sammenheng med «hva er poenget med damefotballen?». Men det skal sies at damelagene også har mulighet til å bruke pressen til å forsvare seg selv slik at det ikke blir helt ensidig i avisene.⁶² Et annet problem som blir tatt opp i mediene er mangelen på nødvendige apparater som viser frem forskjellen på sporten for herrene og kvinnene. En mangel på linjedommere lenger ned i divisjonene er noe avisen tar opp og skriver om som igjen viser hva slags holdning de lenger opp i systemet har om kvinnefotball når linjedommere ikke blir sett på som nødvendig. Men det viser også at det er folk som er villig til å sloss for kvinnene da avisartikler blir brukt til å kreve at det skal bli bedre.⁶³ Et tegn på utvikling i Finnmark var når samiske idrettsorganisasjon søkte om å kunne etablere et lag i Karasjok, samme område som etablerte Nordlys holder til. Dette ville skape konkurranse om allerede få fotballspillere, noe som var et av Nordlys sine frykter⁶⁴. En liten forskjell fra hvordan artikler om mangler på spillere vanligvis går, hvor det her handler om et nytt lag istedenfor at et lag forsvinner. Det skal sies at det var en del negative reaksjoner til denne utvikling, nettopp på grunn av mangelen på tilgjengelige spillere, og at det kunne påvirke den allerede skjøre balansegangen for kvinnefotballen i Finnmark.⁶⁵ Denne saken fikk som sagt flere perspektiver som gjorde at det også ble dekt over en lenger periode, dette er med på å forklare økningen av avisartikler i 91 og 92. I løpet av tidsperioden var det også noen klare utsagn som viste at det også var folk som sto kraftig imot kvinnefotball. Da årets nordnorske idrettsutøver i 1992 Ulrik Ulvang gjorde sine følelser kjent angående damefotball, og sa at det ikke var noe han syntes noe om og at det ikke var passende for damer.⁶⁶ Til tross for at det så klart fikk kraftige reaksjoner fra damefotballmiljøet viser det hva slags meninger det fortsatt var selv på starten av 90-tallet. Dekningen av klubbfotball holder seg veldig lokalt, og interessen for 1.divisjon er forbeholdt hvis det er noe som relaterer til Nord-Norge på en eller annen måte, som når Grande Bodø rykket ned til 2.divisjon og Fløya ble det eneste laget fra nord som ble igjen i 1.divisjon.⁶⁷

---

⁶² Lund, 1990, Damespillerne i Alta IF: - Vi føler os uthengt, Altaposten, s. 6

⁶³ Pedersen, 1991, Damekamper ikke nedprioritert, Finnmark Dagblad, s. 11

⁶⁴ Leland, 1991, Kamp om ballen, Finnmark Dagblad, s. 14

⁶⁵ Leland 1991, Avju-motstand, Finnmark Dagblad, s. 15

⁶⁶ Lund, 1992, Sportsglimt, Altaposten, s. 7

⁶⁷ Jakobsen, 1994, FD's FIMA-tips, Finnmark Dagblad, s. 18

Inntrykket av at Finnmarkavisene ikke er så interessert i det som skjer utenfor sine grenser, i hvert fall innen kvinnefotballen blir forsterket da det ikke blir skrevet noe om endringen av den landsdekkende ligaen går fra 1.divisjon til Toppserien. Selv om det ikke er gjort noe ut av endringen er det ikke slik at de ikke er klar over det, da avisene skriver 1.divisjon istedenfor 2.divisjon.⁶⁸ Det er ikke før 1997 det er noe spesielt snakk om toppserien, og om det skal skje en endring med divisjonen siden divisjonen under skal få en endring. Selv om dette kan sees på som en generell oppdatering om ligasystemet til kvinnefotballen virker det som at det bare blir skrevet om siden det kan gå utover det lokale laget Alta. En endring i systemet kunne se dem rykke ned fra 1.divisjonen til 2.divisjonen siden NFF ville ha en mindre 1.divisjonsavdeling.⁶⁹ Tippetips er et annet tilfelle hvor det blir skrevet om Toppserien, det hender i løpet av sesongen at Toppserien får være med på tippekupongen. Sammen med tippetipsene følger det også med en tabell slik at det er mulig for Finnmarks befolkning å få med seg noe av det som foregår i den landsdekkende ligaen.⁷⁰ En problemstilling som har dukket opp i hver tidsperiode er mangelen på interesserte damer, eller i hvert fall damer som er interessert nok til å melde seg inn på lag som kjemper i de forskjellige divisjonene. Det kan virke som at interessen toppet seg de første par årene på 90-tallet, noe som også gjenspeiler seg i mengden avisartikler som blir skrevet om temaet.⁷¹ En stor del av artiklene som blir skrevet mot slutten av 90-tallet er negative, men ikke på den måten at de er skrevet av folk som er mot kvinnefotballen i Finnmark. Det heller artikler som tar opp problemene som finnes innen sporten. Manglende tiltak fra de med mulighet til å gjøre endringer er et eksempel på noe som blir tatt opp i avisene, som da det var møte i Finnmarks Fotballkrets' ledermøte og den nedgående trenden i damefotballen i Finnmark ikke ble tatt opp.⁷² På tampen av 90-tallet var det tid til enda en relativt stor situasjon, nemlig at to av de mer skrevet om lagene i Finnmark bestemte seg for å slå seg sammen. Januar 1999 ble det bestemt at Alta IF og BUL slår seg sammen til Alta IF/BUL for å kunne sikre seg en fremtid innen damefotballen.⁷³ 1996 – 1999 var ikke en god periode for kvinnefotballen i Finnmark, og det er noe som blir dekket i avisene. Med manglende interesse blant utøverne som da gir dårligere kvalitet på lagene i de lokale divisjonene, noe som også har vært en gjenganger

---

⁶⁸ Gundersen, 1996, To startap for Norild, Finnmarken, s. 10

⁶⁹ Østlyngen, 1997, Sjøkkmelding på overtid for Alta IF-damene, Altaposten, s. 19

⁷⁰ Holter, 1998, Asker slår Klepp, Finnmark Dagblad, s. 18

⁷¹ Johansen, 1996, Savner damer i damefotballen, Finnmarken, s. 12

⁷² Isaksen, 1998, Skuffet over ledermøte, Finnmark Dagblad, s. 19

⁷³ Isaksen, 1999, Avtalen klar, og Hammari aktuell som trener, s. 21

igjennom årene siden 1987.⁷⁴ Til tross for de tydelige problemene har det vært journalister som har prøvd å gjøre sitt ved å skrive om det og på den måten prøve å sette press på de med makten til å gjøre endringer.

5.5 Sammenligning av de to fylkene

Den største umiddelbare forskjellen på de to fylkene er så klart antallet artikler som ble skrevet om kvinnefotballen. Den andre forskjellen man ser med en gang er forskjellen på hvor stor andel av kvinnefotballdekningen handler om de lokale hendelsene og hvor stor andel handler om mer generelle nyheter eller landslagsfotball. Dette merkes spesielt godt når du ser forskjellen på det første europa- og verdensmesterskapet. I Finnmark ble det norske landslaget hyllet til skyene, spesielt spillerne som kom fra Sprint/Jeløy, til sammenligning var det bare et leserinnlegg eller to som ble sendt inn til avisene i Finnmark. I samme bane var det også en ganske stor forskjell på nivået på de forskjellige fylkene sine lag. Hvor Østfold som sagt hadde Sprint/Jeløy som vant mye eller i det aller minste kjempet om å vinne det meste, hadde Finnmark hovedsakelig Alta og BUL å skrive om. Lag som aldri var med å spille i 1.divisjon eller Toppserien som det senere ble kalt.

Det virker som at det lokale var noe som var viktig for avisene som skrev om kvinnefotballen, og når de større endringene og nyhetene påvirker topplagene gir det mening at avisene med lokallag som når opp skriver mer om det enn avisene som ikke har et lokalt lag som blir påvirket av endringene. Som når 1.divisjonen endret navn til Toppserien og det ikke ble tatt opp i Finnmark, mens i Østfold ble det skrevet om både når det bare var et forslag og når det gikk gjennom og endringen offisielt ble gjennomført. Når det kommer til den lokale dekningen vil jeg si Finnmark hadde en dypere dekning av lagene enn det Østfold hadde på slutten av 80-tallet. Hvor Østfold holdt seg til sitt ene topplag var det litt bredere dekning av flere lag, dog ingen av lagene fikk like mye dekning som det Sprint/Jeløy fikk i Moss.

Men en likhet mellom de to fylkene var økonomien til damelagene i området. Det var stadig artikler skrevet om at lagene rett og slett ikke var kostnadseffektive, og det ble stilt spørsmål om det rett og slett var verdt å drive lagene. De to fylkenes aviser hadde også sine kritiske artikler og intervjuer med folk som var tydelig imot kvinnefotballen. Motivasjonene var

---

⁷⁴ Halvorsen, 1999, VARSKO om damefotballen, Finnmark Dagblad, s. 17

forskjellig, som Finnmarks årets sportspersonlighet i 92 som i sin kritikk rett og slett mente det ikke var noe for kvinner og hadde en veldig tydelig ide om hvor jentene burde stå i samfunnet. Men det var også kritikk som rett og slett stammet fra et kynisk syn som om det er bedre at pengene som gikk til damefotballen kunne gjort mere for seg et annet sted. For eksempel da damelaget til Sprint/Jeløy ble dømt som for dyrt å drive til tross for hvor historisk laget er. Dette viser at det var et generelt problem for damefotballen siden det oppsto i fylker uansett hva slags interessenivå det var.

En annen likhet var spillere som følte de ikke fikk respekten de følte de fortjente. Både i hvordan kamppreferat ble skrevet som man så eksempler på i Østfold, men også de i lederstillinger med makt til å gjøre endringer på hvordan det står til med kvinnefotballen. Fra Østfold er et eksempel på når Sprint/Jeløy mistet en av de største kvinnelige fotballspillerne Heidi Støre på grunn av mangelen på respekt hun følte damelaget fikk mindre respekt enn herrelaget fikk.⁷⁵ På en større skala er et eksempel fra Finnmark da kvinnefotballen ikke engang ble nevnt i årsmøtet til Finnmarks Fotballkrets' ledermøte i 98.

Et annet interessant punkt når det kommer til de økonomiske problemene klubbene møtte på er hva som ble gjort med dem. I Østfold endte det opp med at damene i Sprint/Jeløy rett og slett var nødt til å danne seg et eget lag. I Finnmark ble det løst på en annen måte, men av samme grunn. De to lagene Alta IF og BUL ble satt sammen til Alta IF/BUL for å få mer orden på økonomien. I sammenheng med økonomiproblemet var ikke Serieforeningen for Kvinnefotball mye å se i avisartiklene. Hverken med hjelp til å løse disse problemene som ofte måtte løses selv av lagene via dugnad, men foreningen var generelt ikke skrevet om. Som man så i den kvantitative analysen var interessen mer forbeholdt de lokale lagene istedenfor hele systemet, spesielt i Finnmark. Det at det var så lite interesse i foreningene og det som følte med får meg til å tenke at interessen rett og slett ikke satt dypt nok for befolkningen, og at det ikke var nok insentiv for journalistene å gå mye dypere i dekkningen av kvinnefotballen enn det mer grunnleggende som dekket lagene.

I motsetning til økonomien som var gjeldene i begge områder var det mer bemerkelser på publikumstall i Østfold enn det var i Finnmark. Selv om det er noe som ofte kan gå hånd i hånd med tanke på at billettpriser kan hjelpe klubben økonomisk. Men det gir for så vidt mening at klubbene lenger ned i divisjonene ikke er like opptatt av tilskuertall som lagene som hylles som de beste i bransjen.

---

⁷⁵ Wisth, 1993, Har sagt mitt, Moss Dagblad, s. 21

Det kan være fordi det var en mye større andel med lokale nyheter i Finnmark, men det følte som at det var mere støtte for kvinnefotballen på klubbsiden frem til 91 – 92 enn det var i Østfold. Til tross for et lavere nivå som kan føre til at man ikke er like stolt av lagene var det mer generell skriving om de forskjellige lokale lagene enn det var i starten for Østfold som hovedsakelig holdt seg til Sprint/Jeløy i øverste divisjon. Men ettersom årene gikk virket det veldig som at kvinnefotballen begynte å dabbe av i nord, som for eksempel da det ikke ble tatt opp i møter angående fotballutviklingen i Finnmark.

Jeg vil si at de fleste artiklene som ble skrevet om kvinnefotballen var relativt nøytrale eller i støtte for kvinnefotballen i begge fylker, og det var heller i intervjuer og leserinnlegg man så mer av de negative holdningene til damefotballen. Selv om det virket som sporten slet mer i nord enn i sør som gjorde at det var flere kritiske artikler skrevet i Finnmark, men da gjerne kritiske til løsningene eller mangelen på løsninger ledelsen kom frem til. Jeg vil si det som regel heller var antallet artikler som var et større problem enn innholdet.

Når det kommer til forskjellen i skrevne artikler i de to fylkene vil jeg si at det er i de mest aktive avisene man ser mest forskjell. Det er likhetstrekk mellom noen av avisene med svakere lokale kvinnelag i begge fylkene. Igjen peker dette mot det faktumet at det er suksess som styrer hva som blir dekket da Moss Avis og Moss Dagblad var avisene med desidert flest artikler takket være deknningen av Sprint/Jeløy, og senere Athene Moss FK, selv om antallet artikler sank mot slutten etter endringen av Moss klubben. Noe som igjen var på samme tid som klubben ikke lenger kjempet om de øverste plassene eller cupfinaler.

6 Konklusjon

Etter å ha analysert hvor mange artikler som ble skrevet om kvinnefotballen, og hva som ble skrevet i avisene fra Østfold og Finnmark vil jeg si at sporten definitivt ikke er det mest populære å skrive om. Det var sjeldent det ble mer enn en side til å dekke begivenhetene i de forskjellige fotballdivisjonene (og noen ganger ble det ikke mer enn en liten info boks), men til tross for dette var mange av artiklene på den siden gode og innsiktsfulle. Ikke at det ikke var motstand, artiklene viste meg også at det var flere som ikke var noe særlig tilhengere av kvinnefotball til forskjellige grader. De fleste var ganske nøytrale og bare lot være å se på, men det var tilfeller hvor man kunne se eksempler på hva slags motgang damene kunne møte på. Både på et personlig nivå, men også på et institusjonelt nivå. Som mangel på støtte fra NFF eller mer lokale foreningene som FFK. SFK var heller ikke mye å se i avisartiklene som jeg føler forsterker konklusjonen jeg kom til angående hva som ble sett på som interessant. Så

alt i alt vil jeg si at Serieforeningen for Kvinnefotball ikke virket veldig åpenbart innflytelsesrik, heller noe som skjedde i bakgrunnen som de som var spesielt interesserte kunne se. Jeg vil heller ikke si at utviklingen til klubb fotballen var lineær. I den form av at man ser det er mer dekning i 1999 enn det var i 1987, men det kunne variere veldig fra år til år. Det viser seg også at troen på kvinnefotballen skulle kunne stå på egne bein varierte fra sted til sted siden Finnmark avisene virket mer bekymret enn det Østfold-avisene var. Dekningen av klubb fotballen ble håndtert litt forskjellig i de to fylkene. I Østfold måtte klubb fotballen dele mye spalteplass med landslaget som gjorde at det prosentmessig var mindre resurser til å dekke sine lokale klubber. Det er også slik at suksess var en viktig ingrediens til å få folk til å bry seg siden majoriteten av klubb fotballdekningen gikk til Sprint/Jeløy som i starten var et av om ikke det beste laget. Og siden det beste laget også har mange landslagsspillere gir det mening at landslaget fikk den dekningen det fikk. I Finnmark var det litt annerledes i den form av at oppmerksomheten var jevnere fordelt utover lagene i området, selv om det var de beste lagene som fikk mest dekning her også. Landslaget ble også ikke skrevet mye om, som rimer med ideen om at suksess er det som driver skrivingen siden det ikke var mye suksess i de lokale lagene i Finnmark som kunne måle seg med Sprint/Jeløy fra Moss.

7 Litteraturliste

7.1 Primærkilder:

Askerøi, J., E. (1995, 1. november). Fotballforslag mot diskriminering: AIF-gutt kjemper for jentenes status. *Indre Smaalenenes Avis*. s. 10

Arbeidet. (1932, 21. mai). Arbeideridrettens store propagandedag.

Asker og Bærums budstikke. (1987, 8. mai). s. 20

Byman, J. (1992, 24. april). Damefotballen på «hell». *Indre Smaalenene*, s. 27

Berg, G. (1987, 22. april) Mot en spennende fotbal-sesong. *Finnmarken*, s. 7

Figur 1. Data hentet fra

[https://www.nb.no/search?q="Serieforeningen%20for%20kvinnefotball"&mediatype=aviser&fromDate=19850101&toDate=19991231](https://www.nb.no/search?q=)

Figur 2. Data hentet fra

[https://www.nb.no/search?q="Kvinnefotball"&mediatype=aviser&fromDate=19870101&toDate=19991231](https://www.nb.no/search?q=)

Figur 3. Data hentet fra

[https://www.nb.no/search?q="Damefotball"%20OR%20"Kvinnefotball"&mediatype=aviser&sort=dateasc&fromDate=19870101&toDate=19991231](https://www.nb.no/search?q=)

Fredrikstad Blad (1988, 17. oktober). Gretes fjerde NM-tittel, s. 24

Finden, S. (1995, 23 juni). Hater damefotball. *Halden Arbeiderblad*. s. 15

Finnmarken. (1987, 12. mai). TBK trekker damelaget, s. 8

Finnmarken. (1987, 15. mai). Gratulerer, s. 4

Fjellengen, G. (1991, 24. januar). Syv nye på damelaget. *Indre Smaalenenes Avis*, s. 8

Gergers, G. (1971, 13. august). Kvinnefotball – kjempetull! *Rogalands Avis*, s. 7

Gundersen, O. (1996, 6. mai). To stortap for Norild. *Finnmarken*, s. 10

Halvorsen, F. (1999, 15. september). VARSKO om damefotballen. *Finnmark Dagblad*, s. 17

Hamar Dagblad. (1987, 15. juni). Fotball er blitt gøy igjen... sa jenta som har kjempet frem jentene, s. 24

- Hansen, F., H. (1972, 25. juli). Notat om kvinneidrett. *Nordlands Framtid*, s. 5
- Holter, O. (1998, 22. mai). Asker slår Klepp. *Finnmark Dagblad*, s. 18
- Hommedal, M. & Lepsøe, C. E. (1987, 12. desember) Men fotballjentene var ikke fornøyd... *Bergens Arbeiderblad*, s. 14
- Helgesen, T. (1996, 1. juli). Status-forskjell i toppfotballen. *Sarpsborg Arbeidsblad*, s. 16
- Indre Smaalenenes Avis. (1988, 12. desember). Fortsatt damefotball i Mysen IF? s. 9
- Indre Smaalenenes Avis. (1996, 15. april). Full for-virring om divisjoner i kvinnefotball.
- Isaksen, O. (1998, 5. februar). Skuffet over ledermøte. *Finnmark Dagblad*, s. 19
- Isaksen, O. (1999, 8. januar). Avtale klar, og Hammari aktuell som trener. *Finnmark Dagblad*, s. 21
- Iversen, K., I. (1993, 6. februar). Nicken holder koken. *Sarpsborg Arbeiderblad*, s. 19
- Jakobsen, R. (1994, 7. mai). FD's FIMA-Tips. *Finnmark Dagblad*, s. 18
- Johansen, R. (1996, 19. september). Savner damer i damefotballen. *Finnmarken*, s. 12
- Kløvstad, K. (1985, 2. mars). Valget for meg er viktig for fotball-jentene. *Hamar Dagblad*, s. 2
- Krav, K. (1988, 16. august). Lei baksmell for Alta IF. *Altaposten*, s. 8
- Leland, Ø. (1991, 29. oktober). Kamp om ballen. *Finnmark Dagblad*, s. 14
- Leland, Ø. (1998, 20. november). Avju-motstand. *Finnmark Dagblad*, s. 15
- Lindboe, K. (1973, 14. februar) Mulier-formannen håper på Fotball-serie for jenter i år. *Rogalands Avis*, s. 9
- Lund, P., E. (1987, 28. november). Tor og Rigmor i 1. divisjon: - Fotball er topp. *Altaposten*, s. 8
- Mathisen, S. (1988, 23. august). Skjerp dere!. *Sarpsborg Arbeiderblad*, s. 30
- Moss Dagblad. (1987, 3. november). «La Rapid få damefotballen»: - Latterlig, sier Gurrik, s. 8
- Moss Dagblad. (1989, 3. juli). Folk i farta, s. 3
- Moss Dagblad. (1992, 22. september). Sportsbørsen, s. 16

- Nationen. (1987, 31. mars). Norsk tipping satser på damefotball. s. 28
- Nationen. (1988, 29. februar). Nytt poengsystem. s. 5
- Nesselquist, K. (1999, 18. februar). Knallrøde Athene-tall. *Moss Avis*, s. 18
- Pedersen, I. (1991, 29. august). Damekamper blir ikke nedprioritert. *Finnmark Dagblad*, s. 11
- Snilsberg, T. (1996, 3. juni). Bente reddet det ene poenget mot Klepp. *Moss Avis*, s. 19
- Simsø, R. (1996, 22. november). Enstemmig vedtak med blandede følelser. *Moss Dagblad*, s. 12
- Sollie, R. (1987, 10. juni). EM-nasjonene på plass i Oslo. *Moss Dagblad*, s. 12
- Stokke, A. (1974, 17. august). Willy Kment om sopp, vin, men mest om fotball. *Oppland Arbeiderblad*, s. 16
- Østlyngen, R. (1997, 3. september). Sjokkmelding på overtid for Alta IF-damene. *Altaposten*, s. 19

7.2 Sekundærkilder:

- Aune, T. & Holm, J: *VM i fotball - kvinner* i *Store norske leksikon* på snl.no. Hentet 23. april 2024 fra [https://snl.no/VM i fotball - kvinner](https://snl.no/VM_i_fotball_-_kvinner)
- Fasting, K., Pfister, G., Scraton, S., (2005). Kampen mot kjønns-stereotypiene. *Idræt og køn*, 15(2) 42-53. <https://doi.org/10.22439/dansoc.v15i2.237>
- Fasting, K. (2003). Women and sport in Norway. I: I. H. Tews & G. Pfister (Red.), *Sport and women: Social Issues in International Perspective* (s. 15-34). Routledge
- Goksøyr, M. & Olstad, F. (2002). *Fotball! Norges Fotballforbund 100 år*. Norges fotballforbund.
- Garvik, O: *forening* i *Store norske leksikon* på snl.no. Hentet 20. april 2024 fra <https://snl.no/forening>
- Hovden, J. (2012). Discourses and strategies for the inclusion of women in sport – the case of Norway. *Sport in Society*, 15(3) 287-301 <https://doi.org/10.1080/17430437.2012.653201>
- Holm, J: *Toppserien* i *Store norske leksikon* på snl.no. Hentet 16. april 2024 fra <https://snl.no/Toppserien>
- Lorber, J. (1994). *Paradoxes of Gender*. Yale University Press.
<http://www.jstor.org/stable/j.ctt1bhkntg>

Lorentzen, J. & Mühleisen, W. (Red.) (2023). *Kjønnsforskning en grunnbok*. Universitetsforlaget.

Melve, L., Ryymin, T. (Red.) (2018). *Historikerens arbeidsmåter*. Universitetsforlaget.

Norges fotballforbund. (u.å.). 1. Divisjon kvinner 1987 tabell. Hentet 21. april 2024 fra <https://www.fotball.no/fotballdata/turnering/tabell/?fiksId=83267>

Thorsnæs, G, Sæle, O., O. *idrett i Norge* i *Store norske leksikon* på snl.no. Hentet 8. mai 2024 fra https://snl.no/idrett_i_Norge

Toppserien. (2024, 14. mars). *Dette er Toppfotball Kvinner* <https://toppserien.no/om-oss/toppfotball-kvinner>

Young, I., M. (1980). Throwing like a girl: A Phenomenology of Feminine Body Comportment Motility and Spatiality. *Human studies* 3(2), s. 137-156
<https://www.jstor.org/stable/20008753>

